

TÍÐARGREIN

Tórbjørn
JacobsenJóannes
EidesgaardHans Pauli
StrømHergeir
NielsenJógvan
Sundstein

Fyrrverandi politikarar skriva upp á skift Tíðargreinar til vikuskiftisblaðið. Næstu ferð skrivur Hans Pauli Strøm

Hergeir Nielsen

*Fyrrverandi løgtingsformaður, landsstýrismaður
og løgtingsmaður fyri Tjóðveldi*

Avreiðingin av føroyskum áhugamálum

Í staðin fyri at loysa og søkja sær egnar leiðir hava Føroyar soleiðis ferð eftir ferð bundið seg niður og forða fyri sambandi við heimin uttanfyri Danmark, og er hetta ein vanlukka í sjálvum sær.

Tiltikin er hon, hin myrka náttin á tingi fyri sjei árum síðan, tá løgtingið slepti øllum vunnum rættindum á uttanríkispolitiska økinum.

Uppskot eru nú komin á tingborð um at rógva aftur á aftur og avtaka uttanríkispolitisku heimildarlógina, so sum hon so sniðfundugt varð skírd, og samstundis søkja um sjálvstøðugan limaskap í WTO.

Hetta er skilagóð tala, tí einki land stendur seg uttan loysing úr fjórðingi bondum, og uttan sjálvstøðugt samband við onnur lond og altjóða felagsskapir.

Eingin ivi er um, at víðar ræsir úteftir og limaskapur í WTO eru týðningarmikil stig rætta vegin fyri at vinna okkum neyðugar sømdir og soleiðis skapa vøkstur. Men forðingarnar eru nógvar, og atsóknir kenna vit úr næstu grannalondum okkara.

Havið kring Grønland yður í kobba, men grønlendingar eru givnir at veiða hann, tí at EU í fleiri ár hefur forðað teimum í at sleppa av við úrdráttir úr kobba.

Havið kring Føroyar yður í makreli, og EU víðkar nú harðræðið sítt, soleiðis at føroyingar skulu gevast við at veiða sín egna fisk í sínum egna sjógvi.

Eins og teir gjørdur tað í Afrika, so heldur EU seg eisini her eiga stórri rættindi til landsins virði, enn fólkid har býr.

Fyri borðendanum inni í tí flógva EU – felagsskapinum situr danska kongaríkið, umboðandi Jylland og øerne, og uttanfyri, úti í kuldinum, stendur Kongeriget Danmark for så vidt angår Færøerne, ájavnt Italia í stødd, kjokkfult av øllum havsins fjøltáttaða ríkidømi.

Við bílskari vissu verður sagt, at eitt ríkið, sum kemur í stríð við seg sjálvt, skal ganga til grundar. Hvussu her fer at verða, fáa vit at síggja, men sigast skal, at Danmark ikki av sínum eintingum hefur sett "det fattige folk ud i Færø" uttanfyri.

Tað hava tey gjørt sjálvi hina fyrr nevndu myrku náttina, og skilið er tí hareftir.

Tað eru ikki bara tey hjálparleysu blokkstuðulssamfeløgini í Norðurhøvum, ið EU hefur bitið í hælarnar og síðan liggur og slotar eftir at gera av við.

Hesin felagsskapur hefur í árávis oyðdripið afrikansku fiskigrunnarnar, samstundis sum handilsligar forðingar eru settar móti innflutningi av fruktagóðu flötunum úr sama heimsparti.

Men alt hefur sína tíð, og nú EU missir vald í Afrika, har Kina tekur um endan, vendir EU eygunum henda vegin.

Makrelurin, sum er um at eta okkum á húsagang, skal ikki fiskast av okkum sjálvum, siga teir. Gera vit tað kortini, so koma teir eftir okkum, eins og teir gjørdur tað í Grønlandi og Afrika.

Fiskimenn hava í eitt longri áramál vitað um stórar nøgdir av makreli í føroyskum sjógvi, men hava mist hann av hondum av landsstýrisins ræðslu fyri EU. Heilt fram til 2010 hefur hetta kálvahjartað havt við sær, at vit ár um ár hava mist ovurstór virði úr egnum sjógvi.

Í 2009 skeyt Tjóðveldið upp fyri løgtinginum at krevja hægri kvotu av makreli, men tað varð afturvíst av ABC-flokkunum og serliga av landsstýrismanninum í fiskivinnumálum.

Tá Ísland so hækkaði sína makrelkvotu í 2010 úr 2.000 upp í 130.000 tons, og uttanlandsnevndin legði stórri og stórri trýst á landsstýrismannin, noyddist hann at seta fram føroyskt krav um økta makrelkvotu til føroyingar.

Tástani kom gongd á makrelmálið, og soleiðis hongur tann søgan saman.

Tíðin framman stavn er av alstórum týðningi, og umráðandi er, at føroyingar taka seg saman og vinna aftur tað, sum teir í reinum kleyvarskapi hava slept av hondum.

Her er nógv at koma eftir, og her er nógv at gera.

Uttanríkispolitiska heimildarlógin, ið ber misvísandi heitið av eini heimildarlóg, var eitt avreiðingarskjal, har "Færøerne for så vidt angår Danmark" vann sær ájavna styrki við hitt vatnrunnað kavablakið í helheimi.

Undir fullveldislandsstýrinum bygdu vit upp eitt uttanríkisráð, men hugsjónarleysu flokkarnir, ið komu aftaná, toldu tað ikki og tóku lívið av tí undir páskoti av, at teir vildu nakað annað.

Uttanríkisráðið, sum er mergurin, tyngdin, kraftin og frambrotið hjá øllum øðrum frælsu tjóðum, er ikki nakað fyri føroyingar, sigur landsstýrið, sum nú eisini er farið undir at avmontera sendistovur.

Fyri at spara pengar gevast teir við keypa bensin á bilin, og har standa vit so við

ongari framdrift í bretska stórveldinum.

Áðrenn føroyska uttanríkisráðið fór heilt úr spónalagnum, settist dastið av føroyska embætisverkinum at kýta seg við Visjón 2015, sum kom út í grønnari bók í 2007.

Tey, sum ikki sluppu á visjónsliðið, sótu djúphugsin og skrivaðu tað fjórða ES-álitid um handilsligu viðurskifti okkara úteftir.

Hetta seinasta - og annars sera skilagóða gula ES-álitid - kom fyrrárið ('10), men higartil hefur landsstýrið ikki so mikið sum lagt tað til orðaskiftis á tingi.

Gula álitid kom aftan á tað

reyða ('98), sum kom aftan á tað bláa ('95), sum kom aftan á tað ljósareyða frá ('91).

Øll viðgjørdur tey viðurskifti okkara við EU, og øll komu tey við somu niðurstøðum um, at vit í handilsligum høpi úteftir vóru bundin á hond og fót inneftir – surraði niður og krógvaði undir bonkarlokunum í sokallaða danska ríkisfelagsskapinum.

Hóast vit hava fingið upp í ammur og kør av litføgurum lesnaði, um hvussu vit skulu fóta okkum úteftir, so situr landsstýrið okkara lamsligið og dugir ikki at fóta sær.

Hjálparloysið kom í hæddina

eina ljósa løtu í fjør, tá A-liðið

erpaði sær av einum fantom-

ministara í uttanríkismálum.

Hesin kvittaði við einum løgtings-

uppskoti um, at tingið tók undir

við, at landsstýrið gjørdi

sum best í uttanríkismálum.

(Løgtingsmál nr. 135/2010).

Hugsað sær til - aftan á streym-

in av álitum í øllum ælabogans

litum – skuldi løgtingið nú sjálvt

biðja um ein sum best ber til

politikk.

Eitt landsstýrið, sum annars

handfór allan sum best bar til

politikk á meistarligan hátt, vildi

nú hava tann blinda við Ting-

húsvegin at leiða tann blinda í

Nesinum.

At gera løgtingssamtyktir um

at royna sítt besta, eftir at hava

gjørt sítt versta, er ein sigandi mynd av, hvussu væl mistreystið kann spegla sær í máttloysi.

Hina myrku náttina á tingi, tá øll vunnin rættindi vóru avreidd, varð eisini samtykt, at føroyingar ikki á nakran hátt skuldu nærkast nøkrum altjóða samtaki, har Danmark var limur.

Eisini her fingur vit enn eina fepurbjarging av sokallaða ríkisfelagsskapinum fyri føroyska rokning, tí tá Danmark var limur allastaðni, sluppu vit jú onga staðni.

Umfram sessin við borðendan í EU situr nú Danmark eisini inni í WTO og verjir borg móti føroyingum, sum ætla sær inn hagar eini lívsneyðug ørindi, samstundis sum teir í hjálparloysi sínum hava lóggið sær ein sess uttanfyri.

Í staðin fyri at loysa og søkja sær egnar leiðir hava Føroyar soleiðis ferð eftir ferð bundið seg niður og forða fyri sambandi við heimin uttanfyri Danmark, og er hetta ein vanlukka í sjálvum sær.

Tað er tí í tøkum tíma, at løgtingið tekur seg um

reiggj og fær skil á viðurskiftum okkara úteftir, har eitt ovurstórt ríkidømi bara liggur og bíðar eftir skilagóðum loysnum.

